

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

III. An ad assensum Theologicum concurrant principia reuelata cognita fide
humana, an diuina, an cognitione naturali?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

nexione proprietatis cum principio credito; necessarium erit habitus ab utroque diuersus, mediūque inter illas: nam de Fide participat in eandem, & certitudinem consequentis; de scientia verò euidentiā consequentis, & modum deducendi conclusiones per discursum. Vnde qua pollet euidentiā, & modo deducendi suas conclusiones per naturalem discursum, distinguitur à Fide, & conuenit cum scientia; qua caret euidentiā consequentis, & pollet certitudine maiore, quā habere posset per quācumque naturalem euidentiā, differt à scientia, & conuenit cum Fide infusa. Conuenit etiam cum sapientia, quatenus tractat de rebus altissimis, & per causas primas & dignissimas.

44. Hinc patet ad Fundamentum tertiæ sententiæ, & ad rationem dubitandi initio positam: nam licet Theologia nostra nullus sit habitus ex ijs, quos Aristoteles enumerat, cum illum non cognouerit, quippe cum supponat principia reuelata, quæ ipse non cognouit, est tamen habitus intellectualis alterius rationis, ut à nobis supra explicatum est.

Aristoteles.

SECTIO III.

An ad assensum Theologicum concurrant principia reuelata cognita Fide humana, an diuina, an cognitione naturali?

45. **C**UM assensus Theologicus sit assensus in conclusiones deductas ex principiis reuelatis, ex quibus necessario procedit Theologia; nec possit ex huiusmodi principiis procedere, nisi ut cognitis & acceptatis ut veris: cognosci autem, & acceptari possunt, ut vera, aut Fide humana per miracula & signa excludentia omnem dubietatem; aut Fide Diuina, per solum testimoniū Dei; aut cognitione naturali euidente, quo pacto cognoscitur, Deum esse, qui tamen est articulus reuelatus; controuersia est, qua notitia debeant esse cognita principia reuelata, ut concurrere possint ad assensum Theologicum.

46. PRIMA sententiā esse posset, sufficere, ut ea sint cognita cognitione dumtaxat naturali. Fundamentum esse potest: quoniam ad assensum Theologicum sufficit, ut procedat ex principiis reuelatis, etiam si procederet ex ijs lumine tantum naturæ notis: quia, ut suppono, una notitia non impedit aliam. Confirmatur, quia sæpe Theologia ex uno principio reuelato, & altero euidenter noto procedit ad conclusionem Theologicam: ergo non repugnat assensui Theologico procedere ex principiis reuelatis, euidente notitia cognitis.

47. SECUNDA sententiā affirmat, principia reuelata ad assensum Theologicum con-

currere, ut credita tantum Fide humana per signa, & auctoritatem excludentem omnem dubietatem. Est Maioris qu. 4. Prologi §. 2. patet. Vasquez 1. p. disp. 3. nu. 23. Hæc sententiā probatur exemplo, quod citato loco affert Maior: quia potest in hæretico, in quo nulla est Fides infusa, esse assensus Theologicus in aliquam conclusionem Theologicam: ergo assensus Theologicus non necessario nititur principiis reuelatis diuina Fide creditis. Consequentia constat. Antecedens probatur, quia qui negat unum articulum, non necessario negat reliquos: at uno negato destruitur Fides infusa, ut ex materia de Fide suppono: igitur poterit hæreticus negans unum articulum habere assensum Theologicum circa conclusiones deductas ex reliquis articulis humana Fide creditis.

Maior. Vasquez.

48. TERTIA sententiā docet, ut principia reuelata concurrere possint ad assensum Theologicum, necessario debere esse credita Fide diuina. Est Molinæ 1. p. q. 1. ar. 2. disp. 6. in fine, Valent. q. 1. puncto 5. Fasoli dubit. 7. Gillij lib. 1. tract. 2. c. 7. & aliorum. Fundamentum Molinæ est: quoniam assensus Theologicus est in essentia supernaturalis; non potest autem esse in essentia supernaturalis, nisi principium reuelatum influat in assensum Theologicum, ut creditum Fide diuina. Maior supponitur. Minor probatur, quia principium non influat in assensum conclusionis, nisi medio assensu sui: unus autem assensus, ut alium supernaturalem in essentia gignat, requirit ut ipse quoque sit in essentia supernaturalis. Ut igitur principium reuelatum per assensum sui gignere possit assensum supernaturalem conclusionis Theologicæ, oportet ut sit creditum assensu Fidei infusæ, nam hic tantum est in essentia supernaturalis. Fundamentum aliorum est: quoniam Theologia excedit quoad certitudinem omnes scientias naturales: non excederet autem omnes scientias naturales, si ipsius assensus causaretur à principio reuelato credito tantum Fide humana, imò esset illis quoad certitudinem inferior. Maior est axioma Theologorum. Minor probatur, quia nequit assensus esse certior principio, propter quod elicitur: ergo si principium, propter quod Theologicus assensus elicitur, esset articulus reuelatus creditus fide humana, non excederet certitudinem fidei humanæ.

Molinæ. Valentia. Fasolus. Gillius.

49. DICO 1. Veritas reuelata cognita notitia euidente naturali non potest esse principium Theologicum discursus. Fundamentum est, quia Theologicus discursus est essentialiter ineuidens; ergo non potest gigni ex principio euidenter noto. Consequentia claret: quia ex principio euidenter noto per euidentem consequentiam deducitur conclusio euidens. Antecedens probatur, quia Theologia nostra per hoc tantum differt à Theologia Beatorum, & ab omni alia scientia naturali, quod sit ineuidens & obscura, fundatur enim in solis principiis diuinæ Fide reuelatis.

50. AD Fundamentum oppositæ sententiæ

nego

nego Maiorem: non enim sufficit ad discursu Theologicum procedere ex principiis reuelatis, nisi etiam procedat ex ijs cognitis proportionata cognitione assensui Theologico, qualis non est notitia naturalis evidens. Ad Confr. distingo consequens: non repugnat assensui Theologico procedere ex alterutro tantum principio euidenter noto, concedo; ex utroque, nego. Cuius discriminis ratio est, quia quando vnum saltem principium est obscurum, conclusio, quæ semper sequitur debiliorem partem, erit inevidens & obscura: contra verò, quando utrumque principium est euidenter notum, conclusio per syllogisticam formam deducta, non potest non esse evidens.

51. DICES. Ergo Propheta ex ijs, quæ esse euidenter cognoscit in attestante, non poterit Theologicum discursum formare; quia deberet procedere ex utroque principio sibi euidenter noto, hoc pacto: quidquid Deus reuelat, est verum: hoc Deum reuelasse, mihi est evidens: (cognoscit enim hoc euidenter Propheta in attestante) ergo hoc est verum. In quo Syllogismo utraque præmissa est euidenter nota Propheta: ergo conclusio non erit Theologica: quod tamen falsum est, quia non videtur, ad quam aliam scientiam pertinere possit. Resp. Nego sequelam. etenim licet Propheta sit evidens reuelatio, non est tamen evidens obiectum ipsum reuelatum; quia licet cognoscat, hanc reuelationem esse à Deo, non tamen cognoscit obiectum ipsum in se, quod cum euidentia attestationis adhuc manet illi obscurum, & inevidens. Et ratione huius intrinsecæ inevidentiæ & obscuritatis, tenentis se ex parte obiecti (nam reliqua euidentia attestationis est extrinseca obiecto) poterit Propheta Theologicum discursum formare.

52. Pro alterius controuersie solutione notandum est, duplicem posse esse questionem; vnam, an assensus genitus ex principio reuelato, credito tantum fide humana, sit eiusdem rationis, & speciei cum assensu genito ex principio, credito Fide infusa, & Diuina? alteram, an, posito quod sit alterius rationis & speciei, pertineat ad habitum Theologiæ? Nam ceterum nemo dubitat posse, & de facto sepe Theologum ex principio reuelato, credito tantum fide humana, suas conclusiones deducere, cum hoc sit in libera potestate ipsius. Hoc adnotato,

53. DICO 2. Assensus elicitus ex principio reuelato, credito tantum fide humana, est diuersæ speciei ab assensu, elicto ex principio, credito Fide Diuina: pertinet tamen ad habitum Theologicum, tanquam minus perfectus ad perfectum. Prior pars, quæ est contra Vasquez putantem eiusdem rationis esse assensum Theologicum in hæretico & Catholico, probatur: nam diuersum specie motuum diuersam causat in assensu specificationem, atque principium reuelatum, humana fide creditum est diuersum specie motuum à principio Diuina Fide cognito: er-

go diuersam causat in assensu ipso specificationem. Maior patet: quoniam motuum est, à quo specificatur assensus. Minorem probat, quia principium non est motuum assensus, nisi ut cognitum, ut sic enim mouet intellectum ad assensum, illumque specificat: atque fides humana & diuina differunt specie: ergo & principia ipsa humana, atque diuina, fide cognita.

54. DICES, quod est fundamentum Vasquez, & nos supra docuimus, proximum motuum assensus Theologici non est auctoritas humana, aut diuina, sed naturalis connexio proprietatis cum suo principio, quæ semper est eadem siue principium reuelatum sit cognitum fide diuina, siue humana. Resp. Concedo Maiorem de motuo proximo & inadæquato; nego de remoto, & adæquato, à quo Theologicus assensus specificatur. Licet igitur proximum motuum, quo mouetur intellectus ad assensum Theologicum, sit naturalis connexio conclusionis cum principio, remotum tamen est ipsa veracitas dicentis, quæ modificata naturali discursu est adæquatum motuum assentiendi; ita ut ad assensum non solum influat naturalis connexio, sed ipsa etiam auctoritas dicentis, ut modificata per huiusmodi connexionem. Quod inde patet: quia, si sola connexio conclusionis cum principio esset adæquatum motuum assensus Theologici, non esset certior assensus elicitus ex principio credito fide diuina, atque humana. Nam in utroque est eadem connexio proprietatis cum principio: igitur, si in vno est maior certitudo, quam in alio, hæc aliunde esse non potest, quam ex principio ipso credito certiori assensu, à quo vim habet communicandi maiorem certitudinem in assensum ipsum Theologicum, quam habeat principium cognitum tantum fide humana.

55. Posterior pars, nempe quod talis assensus elicitus ex principio ipso credito fide humana, excludente omnem moralem dubietatem, pertineat ad Theologiam, sic probatur: Nam Theologia non solum procedit ad suas conclusiones probandas ex immutato, sed etiam ex mediato testimonio Diuino, quatenus illud per humanam auctoritatem proponitur credendum: Vnde procedit ex auctoritate Patrum, Scholasticorum, ex communi sensu Ecclesiæ, ex signis & miraculis, in attestationem diuinæ reuelationis, patrisque quæ omnia non excedunt fidem humanam: cum tamen hæc à Theologis locentur inter locos & sedes Theologicas, ex quibus eruuntur argumenta ad veritates Theologicas confirmandas. Cum enim proprium sit Theologiæ, (ut egregie S. Doctor adnotauit 1. part. q. 1. ar. 8. ad 2.) argumentari ex auctoritate, utpote in Diuina reuelatione fundata, utitur his omnibus auctoritatibus, tanquam proprijs medijs ad suas veritates comprobandas.

56. Sunt tamen inter huiusmodi auctoritates quidam certitudinis gradus: primum gradum certitudinis obtinet auctoritas diuina immedia-

Contra
Vasquez.

S. Doctor.

immediate applicata per reuelationem Dei; quæ diuiditur in scriptam, traditam, & animatam, quæ residet in Vicario Christi: cuius oppositum, si cum pertinacia asseratur, hæresim gignit: quæ est primus gradus erroris contra Fidem. Secundum gradum obtinet totius Ecclesiæ Consensus: tertium cõmunis Patrum auctoritas. Quartum Cõspiratio omnium Doctorum: Vnde sicut in his datur maior & minor certitudo, omnes tamen reductiue pertinent ad Fidem: ita & inter assensus ipsos Theologicos datur vnus certior altero. Omnes tamen pertinent ad Theologiam; cuius est per huiusmodi auctoritates suas veritates confirmare. Ceterum his omnibus auctoritatibus vtitur Theologus, quatenus aliquo modo fundantur in auctoritate diuina: Nam eatenus nititur auctoritate Patrum, Ecclesiæ, & Doctorum, quatenus eas censet fundari in auctoritate Dei reuelantis: quia tamen hoc non est certum, propterea assensus fundatus in his auctoritatibus non est ita certus, sicut qui fundatur in auctoritate Dei immediate applicata per euidentem deductionem.

57. Dicitur, Ergo eodẽ modo ad Theologiam spectabit assensus Theologicus opinatiuus, & formidolosus. Resp. Non ita proprie, cum dubietatem non excludat: quare ille tantum, & omnis assensus ad Theologiam spectabit qui, moralem gignit certitudinem; nam hæc ad minimum ad Theologicum assensum necessaria est.

58. Ex his patet ad fundamenta vtriusque sententiæ: nam fundamentum secundæ procedit tantum de habitu Theologico acquisito ex assensibus fidei humanæ, qui manet in hæretico etiam quoad exercitium. Fundamenta tertiæ procedunt de habitu acquisito ex assensibus fidei diuinæ, de quo tanquam de præcipuo ac potissimo habitu verificatur, quod in certitudine excedat omnes scientias naturales.

59. Ex dictis deducitur primò Theologiam non esse vnum specie habitum, sed plures; omnes tamen attributionem dicere ad reuelationem diuinam quam omnes finaliter intendunt magis aut minus proximè, secundum quod magis aut minus ad illam accedunt per maiorem, vel minorem certitudinem auctoritatis proponentis.

60. Deducitur secundò, Ex assensibus Theologicis non solũ augeri habitũ Theologicum, sed fidem ipsam; vel acquisitam, si assensus principiorum procedat ex fide acquisita; vel infusam, si procedat ex fide infusa: cum hoc tamen discrimine, quod acquisita augetur ex assensibus fidei humanæ Physicè; infusa verò ex assensibus fidei diuinæ meritoriè: eò quod habitus infusus, cum sint ad instar potentiarum, quæ supponi debent ad actus, nequeunt per actus Physicè intendi. Secus de habitibus acquisitis, qui, quoniam supponunt potentiam, cuius actibus generantur, possunt per actus talis potentie, intendi.

Tom. I. De Deo.

61. AN autem debeat esse meritorius actus fidei diuinæ, vt habitum moraliter intendat. Affirmat Scotus in tertia dist. 23. §. de primo. Mihi tamen probabilius videtur oppositum; quod etiam docet Iacobus Granadus in 1. p. tractatu primo. dist. 4. Cuius ratio est, quia sicut hic habitus manere potest cum peccato, ita & in statu peccati augeri. Quia sicut hic habitus non facit hominem sanctum; ita nec eius augmentum magis sanctum. Vnde Caiet. p. 2. quæst. 62. artic. 4. docet hunc habitum infundi posse sine gratia, vt cum quis ad baptismum accedit dispositus per solum actum fidei, qui sufficit ad sacramentum, non autem ad effectum sacramenti; Tunc baptizatus simul cum charactere recipit habitum fidei sine gratia. Iuxta hanc sententiam intelligitur auctoritas illa August. 14. de Trin. cap. 1. vbi loquens de nostra Theologia, ait esse scientiam, quæ fides saluberrima gignitur, nutritur, defenditur, & roboratur: quia nimirum per actus huius scientiæ non solum gignitur, & augetur Theologia, sed etiam fides ipsa, & si non est, infunditur; aut si est, augetur, nutritur, & roboratur.

Scotus.

Iacobus Granadus.

Caietanus.

Augustinus.

SECTIO IV.

An habitus Theologicus sit supernaturalis quo ad substantiam.

62. PRIMA Sententia negat, est Vasquez. 1. p. d. 4. nu. 23. Granadi tract. 1. d. 5. & aliorum; primò quia assensus Theologicus non innitur immediate testimonio Dei, sed medio discursu naturali; ergo nequit esse in substantia supernaturalis. Consequentia prob. Nam assensus specificatur à suo motiuo proximo: sed proximum motiuum assensus Theologici, non est testimonium Dei supernaturalis, sed discursus, seu connexio naturalis proprietatis cum principio. Secundò, quia sæpè discursus Theologicus procedit ex vna præmissa naturali; ergo nequit tunc quoad entitatem, & certitudinem esse supernaturalis. Consequentia probatur ex illo dialectico principio, quod conclusio semper sequitur debiliorem partem: cuius ratio est: quoniam cum ars syllogistica debeat in conclusione connectere duas extremitates, ex vi coniunctionis earum cum medio in præmissis, non poterit eas firmius in conclusione connectere, quam fuerint cum medio ipso in præmissis coniunctæ. Igitur quantum firmitatis & certitudinis illis deest cum medio, in præmissis tantumdem illis deesse oportebit in conclusione. Vnde si cum medio altera extremitas coniungitur ineuidenter, contingenter, aut probabiliter, coniunctio earum in conclusione erit ineuidens, cõtingens & probabilis, vt inductione constat. Igitur, si in Theologico discursu altera præmissa erit naturalis, cum ea vna extremitas connectetur certitudine tantum naturali; atque

Vasquez. Granadus.

B

ad dõ